

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 15 februari 2006

Mål nr

B 3204-05

KLAGANDE

MD

Ombud och offentlig försvarare: Advokat LOH

MOTPART

Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

SAKEN

Misshandel m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts dom den 12 juli 2005 i mål B 1210-05

_____

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen undanröjer hovrättens dom såvitt avser frågorna om påföljd och utvisning samt återförvisar målet i dessa delar till hovrätten för fortsatt behandling.

För försvaret av MD i Högsta domstolen tillerkänns LOH ersättning av allmänna medel med tretusensjuhundraåttio (3.780) kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 756 kr.

Det ankommer på hovrätten att i samband med målet efter dess återupptagande pröva frågan om skyldighet att till staten återbetala det LOH tillerkända beloppet.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MD har yrkat att Högsta domstolen ogillar samtliga åtalspunkter och talan om skadestånd eller i vart fall sätter ned straffet och ogillar yrkandet om utvisning.

Riksåklagaren har bestritt ändring. Han har dock förklarat att han inte motsätter sig att hovrättens dom undanröjs i fråga om utvisning och återförvisas till hovrätten för handläggning av denna fråga.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i fråga om påföljd och utvisning men ej funnit skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt.

MD har yttrat sig i frågan om återförvisning.

SKÄL

I 1 kap. 1 § andra stycket utlänningslagen (1989:529) föreskrivs att i fall som rör ett barn särskilt skall beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Genom denna portalbestämmelse framhålls vikten av att principen om barnets bästa (jfr artikel 3 i FN:s konvention om barnets rättigheter) beaktas i ärenden enligt utlänningslagen (se prop. 1996/97:25 s. 245 ff.).

Enligt 4 kap. 10 § första stycket utlänningslagen skall en domstol, när den överväger om en utlänning bör utvisas på grund av brott, ta hänsyn till utlänningsanslutning till det svenska samhället. Efter en lagändring år 2004 föreskrivs i punkt 2 i stycket att domstolen därvid särskilt skall beakta om utlänningsanslutningen har barn i Sverige och, om så är fallet, barnets behov av kontakt med utlänningsanslutningen, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas av att utlänningsanslutningen utvisas. Ett syfte med lagändringen var att det skulle markeras att domstolarna har en särskild utredningsskyldighet i utvisningsärenden som berör barn. En domstol skall beakta konsekvenserna av en utvisning för samtliga barn till en utlänning som berörs av utvisningen. För att domstolen skall kunna göra detta krävs att den har tillgång till utredning om barnens situation inför ett beslut om utvisning av en förälder, framför allt underlag om barnens behov av kontakt med utlänningsanslutningen och hur denna kontakt skulle påverkas av att utlänningsanslutningen utvisas. (Se prop. 2003/04:113 s. 14.)

För att domstolarna skulle få ett så bra underlag som möjligt infördes samtidigt i 6 § andra stycket lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. en skyldighet för socialnämnderna att, om det kan bli fråga om utvisning av en utlänning på grund av brott, på begäran bistå rätten med upplysningar om huruvida utlänningsanslutningen har barn i Sverige och, om så är fallet, om barnets behov av kontakt med utlänningsanslutningen, hur kontakten har varit

och hur den skulle påverkas av att utlänningen utvisas. Härigenom öppnades en ny möjlighet till information vid sidan av dem som redan stod domstolarna till buds, nämligen yttrande från Migrationsverket, vars skyldighet att yttra sig samtidigt utvidgades (se 6 kap. 8 § 2 utlänningsförordningen, 1989:547), och från den lokala kriminalvårdsmyndigheten.

Utan att det sägs uttryckligen i lagen får det anses åligga rätten att utnyttja möjligheten att få upplysningar från socialnämnden, om det behövs för att rätten skall kunna göra den bedömning som föreskrivs i 4 kap. 10 § utlänningslagen (se prop. 2003/04:113 s. 28). Emellertid måste rätten avgöra i det enskilda fallet vilken utredning som krävs. Bestämmelsen i personutredningslagen utesluter inte att det kan vara befogat att begränsa utredningen till ett yttrande från den lokala kriminalvårdsmyndigheten (se prop. 2003/04:113 s. 17).

Inför beslutet om utvisning av MD har varken tingsrätten eller hovrätten inhämtat någon utredning som belyser barnperspektivet. Som underlag för sin bedömning har domstolarna haft en personutredning från kriminalvården, av vilken framgår att MD är frånskild sedan ett par år och ensamstående. Enligt utredningen har MD uppgett att han har god kontakt med förra hustrun, som bor i Skara. Vidare sägs att makarnas fyra barn, i åldrarna fyra till tretton år, bor hos modern men tillbringar helgerna hos MD. I ett yttrande som inhämtats från Migrationsverket saknas upplysningar om barnen. Vid huvudförhandlingen i hovrätten har MD uppgett att han har återförenats med sin hustru, som är gravid i fjärde månaden, och att han träffar sina barn regelbundet.

Vad som sålunda har kommit fram om MDs barn är inte tillräckligt som underlag för en sådan bedömning som föreskrivs i 4 kap. 10 § första stycket 2 utlänningslagen. Hovrätten har alltså inte fullgjort den utredningsskyldighet som åvilar en domstol som skall besluta om utvisning av en utlänning med

barn i Sverige. Underlåtenheten är att se som ett rättegångsfel som kan antas ha inverkat på bedömningen av utvisningsfrågan (jfr NJA 1987 s. 48). Det bör ankomma på hovrätten att föranstalta om den utredning som behövs. Frågorna om påföljd och utvisning bör därför tas upp på nytt i hovrätten.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Lennander, Blomstrand (referent),
Lundius, Virdesten och Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: Blåder